

voor heel Java vastgesteld op (afhankelijk van de kwaliteit) $3\frac{1}{4}$ tot 3,6 cent per kilo.

Dat de landbouwers meer geld kregen, kon niet voorkomen dat de prijzen van *beras* in de clandestiene handel bleven stijgen: in juni kostte een kilo witte rijst op de zwarte markt in Batavia f 1, in Cheribon f 1,20.

Deze ontwikkeling droeg bij tot een fundamentele wijziging in het Japanse beleid, die ook samenhang met het feit dat Java per 1 oktober '43 in zeventien zelfverzorgingsgebieden (de zeventien residenties) werd verdeeld. De aankoopprijs van *padi* werd verhoogd tot 4 of $4\frac{1}{2}$ cent per kilo, het gehele inheemse bestuursapparaat werd, van de regenten tot de *desa*-hoofden, gemobiliseerd om er zorg voor te dragen dat elke landbouwer voldoende *padi* zou afleveren en er werd een stelsel voor de distributie van *beras* in het leven geroepen.

Hierover enkele opmerkingen.

De eerste is dat het instellen van de zeventien zelfverzorgingsgebieden betekende dat residenties die naar verhouding veel *padi* oprachten, minder gemakkelijk in staat waren om *padi* of *beras* te vervoeren naar residenties waar minder *padi* groeide – transporten welke bovendien bemoeilijkt werden doordat er minder goederenwagens en minder vrachtauto's waren. De tweede opmerking is dat de verhoging van de aankoopprijs van *padi* niet effectief was, doordat de landbouwers voor het geld dat zij kregen, vrijwel niets konden kopen dat voor hen waarde had. De derde, dat bij de distributie van *beras* prioriteit werd gegeven aan de stadsgemeenten en de overige grote plaatsen en dat met de behoeften van de bevolking in de kleinere plaatsen geen rekening werd gehouden. Nog ernstiger dan dit alles was dat de aan de landbouwers opgelegde afleveringsplicht niet betrekking had op de oogst uit de periode maart–september '44 maar op die uit de periode die achter de rug lag: maart–september '43, en dat door de Japanners bij het bepalen van wat elke residentie moest afleveren, van te hoge oogstcijfers was uitgegaan. Zoals gebruikelijk hadden de opkopers de *padi* gekocht en betaald terwijl zij nog te velde stond – de vorderingen werden opgelegd in een periode waarin de meeste landbouwers de *padi* al aan de opkopers hadden afgeleverd (die vaak de grootste moeite hadden om haar uit de opslagplaatsen verder te transporteren); die landbouwers beschikten nog slechts over de *padi* die zij voor het levensonderhoud van hun gezin en voor de aanplant in '44 nodig hadden. Landbouwers die maar een kleine *sawah* hadden, hielden, nadat zij het *desa*-hoofd de van hen gevorderde hoeveelheid *padi* hadden gebracht, vrijwel niets meer over – daar was de Japanners